

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 7

Sub. Code :

1	1	2	8	8
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	4
---	---	---	---

Bachelor of Arts (FYUP) 4th Semester
(2056)

PSYCHOLOGY (In all Mediums)

Paper : Life Span Development-I

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 65

Note :- (i) Attempt **four** questions in all.

(ii) Question No. 1 is compulsory.

(iii) Attempt **three** long answer questions, selecting **one** question from each unit. Each long question is of **15** marks.

1. Short answers (any **ten**) :

(i) Embryo

(ii) Cephalocaudal pattern

(iii) Genotype and phenotype

(iv) Identity vs confusion

(v) Cross-sectional and longitudinal approach

- (vi) Chromosomal abnormalities
- (vii) Dizygotic twins
- (viii) Postpartum depression
- (ix) Loneliness
- (x) Gender identity
- (xi) Authoritative parenting
- (xii) Empty nest syndrome
- (xiii) Autism spectrum disorder
- (xiv) Dementia
- (xv) Emerging adulthood 2×10=20

UNIT-I

- 2. What is Life Span Development? Discuss the role of heredity and environment to understand the process of development. 15
- 3. Discuss the course of development in infancy. 15

UNIT-II

- 4. Discuss cognitive development in childhood with reference to Piaget's theory. 15
- 5. Deliberate upon social and emotional development and the challenges faced in adolescence. 15

UNIT-III

6. How physical and cognitive development influences the early and late adulthood? 15
7. How socio-emotional development and psychosocial changes affect mental health in old age? 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट:- (i) कुल चार प्रश्नों के उत्तर दें।

(ii) प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।

(iii) प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनकर, तीन दीर्घ उत्तर प्रश्नों के उत्तर दें। प्रत्येक दीर्घ प्रश्न 15 अंकों का है।

1. संक्षिप्त उत्तर (कोई दस) :

- (i) भ्रूण
- (ii) सिर का आकार
- (iii) जीनोटाइप और फेनोटाइप
- (iv) पहचान बनाम भ्रम
- (v) अनुप्रस्थ-काट और अनुदैर्घ्य दृष्टिकोण
- (vi) गुणसूत्र संबंधी असामान्यताएं

(vii) द्वियुग्मजी जुड़वाँ बच्चे

(viii) प्रसवोत्तर अवसाद

(ix) अकेलापन

(x) लैंगिक पहचान

(xi) अधिकारवादी पालन-पोषण

(xii) खाली कोष्ठ सिंड्रोम

(xiii) ऑटिज्म स्पेक्ट्रम विकार

(xiv) मनोभ्रंश

(xv) उभरती वयस्कता

2×10=20

यूनिट-I

2. जीवनकाल विकास क्या है? विकास की प्रक्रिया को समझने के लिए आनुवंशिकता और पर्यावरण की भूमिका पर चर्चा कीजिए। 15
3. शैशवावस्था में विकास के क्रम पर चर्चा कीजिए। 15

यूनिट-II

4. पियाजे के सिद्धांत के संदर्भ में बचपन में संज्ञानात्मक विकास पर चर्चा कीजिए। 15
5. सामाजिक और भावनात्मक विकास तथा किशोरावस्था में आने वाली चुनौतियों पर विचार-विमर्श करें। 15

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਭਾਰੀਰਿਕ ਔਰ ਸੰਯਾਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਔਰ ਉਤਰਕਾਲੀਨ ਕਯਸਕਤਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ? 15
7. ਸਾਮਾਯਿਕ-ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਔਰ ਮਨੋਸਾਮਾਯਿਕ ਪਰਿਕਰਨ ਕ੍ਰਿਢਾਵਸਥਾ ਮੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਵਾਸਥਯ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ? 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ:- (i) ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(ii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(iii) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ, ਤਿੰਨ ਲੰਬੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਲੰਬਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

1. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ (ਕੋਈ ਦਸ) :

(i) ਭਰੂਣ

(ii) ਸੇਫਾਲੋਕਾਉਡਲ ਪੈਟਰਨ

(iii) ਜੀਨੋਟਾਈਪ ਅਤੇ ਫੀਨੋਟਾਈਪ

(iv) ਪਛਾਣ ਬਨਾਮ ਉਲਝਣ

(v) ਕਰਾਸ-ਸੈਕਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ

(vi) ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮਲ ਅਸਧਾਰਨਤਾਵਾਂ

(vii) ਡਿਜ਼ਾਈਗੋਟਿਕ ਜੁੜਵਾਂ

(viii) ਜਣੇਪੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ

(ix) ਇਕੱਲਾਪਨ

(x) ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ

(xi) ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ

(xii) ਖਾਲੀ ਨੈਸਟ ਸਿੰਡਰੋਮ

(xiii) ਔਟਿਜ਼ਮ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਡਿਸਆਰਡਰ

(xiv) ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ

(xv) ਉੱਭਰਦੀ ਬਾਲਗਤਾ।

2×10=20

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
3. ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੋਰਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਪਿਆਗੇਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਬੋਧਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
5. ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰ-ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਬੌਧਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਬਾਲਗਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ? 15
7. ਸਮਾਜਿਕ-ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ? 15